

Huvudman

Klippans kommun
kommun@klippan.se

Beslut

Datum 2026-05-22

Dnr SI 2026:2777

Sida **1 (6)**

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Åbyskolan i Klippans kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Klippans kommun en anmärkning avseende brister rörande biblioteksplanen. Klippans kommun ska senast den **21 augusti 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser tillgång till skolbibliotek och bemanning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2026:2777) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 inlett en tillsyn av Åbyskolan i Klippans kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Åbyskolan följer gällande bestämmelser om elevers tillgång till bemannade skolbibliotek.

Tillsynen har genomförts den 15 april 2026 genom intervjuer med elever, personal i biblioteksverksamheten och rektorn samt observationer. Som en del av tillsynen har även huvudmannens och skolenhetens biblioteksplaner granskats. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Biblioteksplan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inkommit med en biblioteksplan för kommunens folkbibliotek där det integrerade skolbiblioteket för Åbyskolan ingår. Vidare har huvudmannen inkommit med en lokal beskrivning av skolbibliotekets verksamhet på Åbyskolan. Av såväl huvudmannens biblioteksplan samt den lokala beskrivningen framgår ändamålen med skolbiblioteket samt hur skolenheten ska arbeta för att ändamålen ska uppnås. Av biblioteksplanen saknas dock information om de särskilda skälen för att skolenheten inte har ett skolbibliotek vid den egna skolenheten.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår även att varje huvudman ska i en biblioteksplan precisera hur ändamålet med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås. En kommun eller en region kan anta en särskild skolbiblioteksplan eller beskriva skolbiblioteksverksamheten i den biblioteksplan som den ska anta enligt 17 § bibliotekslagen. (2 kap. 24 c § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att om huvudmannen avser att med tillämpning av 24 a § tredje stycket tillhandahålla skolbiblioteksverksamheten för en skolenhet på en annan plats än på den egna skolenheten ska även detta och de särskilda skälen anges i biblioteksplanen. (2 kap. 24 c § skollagen)

Av förarbeten till skollagen framgår vidare att om skolbiblioteksverksamheten tillhandahålls på annan plats än på den egna skolenheten ska bl.a. detta och de särskilda skälen anges i biblioteksplanen. Regeringen bedömer att det i nu aktuella fall är tillräckligt att det av skollagen framgår att det i biblioteksplanen ska anges att skolbiblioteksverksamheten tillhandahålls på en annan av huvudmannen

skolenheter eller, om huvudmannen är en kommun, på kommunens folkbibliotek, de särskilda skälen för detta och hur ändamålet med skolbiblioteket uppnås trots att skolbiblioteket tillhandahålls på en annan plats än den egna skolenheten. (prop. 2023/24:164, s.52)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att biblioteksplanen inte uppfyller författningarnas krav. Planen innehåller visserligen information om hur ändamålen med skolbiblioteksverksamheten ska uppnås, vilket ska framgå av planen. Däremot saknas information om de särskilda skäl som gör att skolbiblioteket tillhandahålls på en annan plats än på den egna skolenheten. Som framgår nedan har Skolinspektionen gjort bedömningen att skolbiblioteket på skolenheten tillhandahålls genom folkbiblioteket. Därför behöver de särskilda skälen till att skolbiblioteket inte tillhandahålls vid den egna skolenheten framgå av biblioteksplanen. Eftersom den informationen saknas lever inte biblioteksplanen upp till författningarnas krav i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Klippans kommuns verksamhet vid Åbyskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller biblioteksplanen. Utredningen visar att det saknas information i biblioteksplanen om huvudmannens särskilda skäl för att inte ha tillgång till ett skolbibliotek på den egna enheten. Mot bakgrund av att huvudmannens biblioteksplan i övrigt uppfyller författningarnas krav bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Klippans kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Tillgång till skolbibliotek

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av observationer och intervjuer med elever, bibliotekarien och rektorn framgår att det finns ett skolbibliotek som är tillgängligt dagligen för alla elever. Skolbiblioteket vid Åbyskolan är integrerat med kommunens

folkbibliotek. Eleverna har en egen ingång direkt från skolan och biblioteket är bemannat med skolans egen skolbibliotekarie.

Vidare framgår av observationer och intervjuer med elever, bibliotekarien och rektorn att bibliotekets verksamhet är samlad i en lokal som hålls ordnad av bibliotekarien och att biblioteket har ett utlåningssystem. På ungdomsavdelningen finns flera genrer såsom fakta, historiska romaner, kärlek, fantasy, science fiction, spänning, skönlitteratur på engelska, serier, klassiker och Booktook. Det framgår även att det finns digitala medier i biblioteket till exempel DVD-filmer, CD-skivor, ljudböcker samt möjligheter för eleverna att läsa e-böcker och lyssna på ljudböcker via bibliotekets app. Av intervjuer med elever och rektorn framgår att det finns ett utbud av medier som är anpassade utifrån elevernas gymnasieprogram. Av intervju med eleverna och av observationer framgår att det finns lättlästa böcker och böcker på olika språk. Det finns även datorer med tillgång till internet och surfplattor för utlåning i biblioteket. Av samtliga intervjuer framgår att elever och lärare använder biblioteket och dess utbud i undervisningen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår bland annat att eleverna på gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. Med skolbibliotek avses i denna lag en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen. Om det finns särskilda skäl, får skolbiblioteket i stället tillhandahållas på en annan av huvudmannens skolenheter eller, om det är fråga om en kommunal huvudman, på kommunens folkbibliotek, eller genom att överlämnas på entreprenad enligt 23 kap. 8 a § till en annan huvudman inom skolväsendet eller till en huvudman för ett folkbibliotek. (2 kap. 24 a § skollagen)

Av läroplanen framgår att som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek. (Lgy 25, 2.6 Rektorns ansvar)

Av förarbeten till skollagen framgår det i vissa fall behöver finnas möjlighet att tillhandahålla skolbiblioteksverksamheten på en annan plats än den egna skolenheten. Det kan exempelvis handla om att det finns ett folkbibliotek i skolans direkta närhet och att det organisatoriskt och praktiskt går att tillhandahålla en väl fungerande skolbiblioteksverksamheten genom att använda det biblioteket. (prop. 2023/24:164, s.29)

Av förarbeten till skollagen framgår att ett särskilt skäl kan vara att det finns ett skolbibliotek på en annan skolenhet som ligger i den egna skolenhetens direkta närhet eller att det finns ett folkbibliotek som ligger i den egna skolenhetens direkta närhet. Undantaget tar sikte på situationer när det finns ett bibliotek som ligger så nära skolenheten att skolbiblioteksverksamheten på ett ändamålsenligt sätt kan tillhandahållas i det biblioteket och att det även i övrigt framstår som ett likvärdigt alternativ till att tillhandahålla skolbibliotek på den egna skolenheten. (prop. 2023/24:164, s.31)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Åbyskolan har tillgång till ett skolbibliotek. Av utredningen i ärendet framgår att skolenhetens skolbibliotek är integrerat med folkbiblioteket. Skolinspektionen bedömer mot den bakgrunden att elevernas tillgång till skolbibliotek tillhandahålls genom folkbiblioteket och att skolbiblioteket inte tillhandahålls vid den egna skolenheten. Av skollagen framgår att skolbibliotek får tillhandahållas genom folkbiblioteket om det föreligger särskilda skäl. Ett sådant särskilt skäl som nämns i förarbetena till skollagen är om det finns ett folkbibliotek i den egna skolenhetens direkta närhet. Skolinspektionens bedömning är därför att det föreligger särskilda skäl för att tillhandahålla skolbibliotek vid skolenheten genom folkbiblioteket.

Bemanning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, bibliotekspersonalen och rektorn framgår att de uppger att biblioteket är bemannat i den utsträckningen som behövs för att ändamålen med biblioteket ska uppnås. Av observationer och intervjuer med elever, skolbibliotekarien och rektorn framgår att skolbiblioteket är bemannat med skolans personal dagligen mellan kl. 10.00–16.00, samt att biblioteket är bokningsbart för undervisning och planerade aktiviteter kl. 08.30–10.00 måndag till torsdag. Vidare uppger bibliotekarien att hen inom ramen för sin tjänst har utrymme att organisera och gallra i biblioteket samt att arbeta med exempelvis läsfrämjande insatser och insatser kopplade till medie- och informationskunnighet. Exempel på sådana insatser är läsprojekt, läsgrupper, utbildning i informations- och källsökning samt utbildning för år 3 inför att de ska skriva sitt gymnasiearbete.

Rättslig reglering

Av bibliotekslagen framgår att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla. (2 § bibliotekslagen [2013:801])

Av skollagen framgår att utöver de ändamål som anges i 2 § bibliotekslagen (2013:801) ska ett skolbibliotek främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. (2 kap. 24 b § skollagen)

Av skollagen framgår att skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbibliotek uppnås. (2 kap. 24 d § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att skolbiblioteket är bemannat i den utsträckning som krävs för att ändamålen med skolbiblioteket ska uppnås. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Alexander Aleryd
Utredare Jenny Töredal har varit föredragande i ärendet